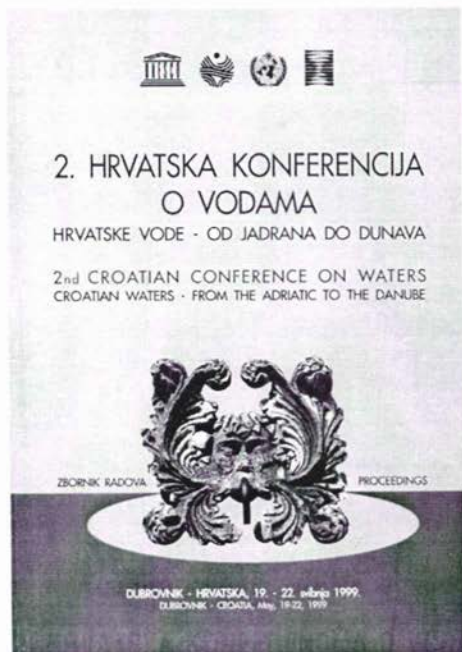

2. HRVATSKA KONFERENCIJA O VODAMA, ZBORNİK RADOVA Dragutin Gereš, urednik

Druga hrvatska konferencija o vodama održana je od 19. do 22. svibnja 1999. u Dubrovniku. Na njoj je bilo oko 220 sudionika, a izloženo je 147 referata. Vrlo detaljan pregled konferencije objavljen je na 63 stranice u *Hrvatskim vodama* od rujna 1999., br. 28, pa zainteresirane čitatelje upućujem na taj časopis. U nastavku će biti ukratko prikazan samo Zbornik radova.

Svi su referati objavljeni u Zborniku radova, koji u tvrdom uvezu obuhvaća 1114 stranica formata 18,5x24 cm i nosi oznaku ISBN 953-96455-4-9. Izdavač su Hrvatske vode, Zagreb, Ulica grada Vukovara 220, glavni i odgovorni urednik doc. dr. sc. Dragutin Gereš.

Nakon predgovora i uvoda, slijede pozvani referati te referati raspoređeni po sljedećim temama:

1. Interakcija atmosfere, tla i mora
2. Oceanografska i hidrografska problematika Jadranskog mora
3. Zaštita i korištenje Jadranskog mora u sustavu prostornog uređenja na principima održivog razvitka
4. Upravljanje vodnim resursima u različitim prostorima i hidrološkim uvjetima
5. Prilagodba zajednice izvanrednim situacijama (suše, poplave, klizišta itd.)
6. Socijalni, politički i kulturološko-povijesni vidovi voda

Kazalo

Izdvojit ću nekoliko radova koji po mojoj procjeni pripadaju području geodezije ili su mu vrlo bliski. U okviru teme o oceanografskoj i hidrografskoj problematici Jadranskoga mora to je referat J. Riđanovića, I. Rendulića i V. Šimunovića *Hrvatski Jadran u sklopu novog teritorijalnog ustroja*. Digitalizacijom karte Republike Hrvatske s područjima županija, gradova i općina u mjerilu 1:500 000, koju je izdalo Ministarstvo obrane RH, Uprava za graditeljstvo, a koja je izrađena u Zavodu za kartografiju Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1995. godine (2. izmijenjeno izdanje), dobiveni su novi podaci o površinama općina koje izlaze na obalu Jadranskoga mora. Osim toga izračunane su i površine općina na moru do vanjske granice teritorijalnoga mora hrvatskoga Jadrana. Budući da projekcija u kojoj je izrađena spomenuta karta nije ekvivalentna, trebalo je uzeti u obzir deformacije površina zbog projekcije. Kako su to autori učinili i jesu li opće učinili, iz članka se ne može saznati. Također je vrlo upitna vjerodostojnost rezultata iskazanih na stotinku kvadratnog kilometra.

U okviru iste teme o oceanografskoj i hidrografskoj problematici Jadranskoga mora nalazi se i rad M. Kozličića *Izmjere dubina istočnog Jadrana tijekom 16.-19. stoljeća*. Prema Kozličiću, dubine Jadrana prvi puta se susreću na karti tiskanoj u Amsterdamu 1595. godine. Njezin je autor nizozemski polarni istraživač i znameniti pomorac W. Barents. Ta karta sadrži i planove luka Rovinj i Pomena (otok Mljet) s obilježenim dubinama. No stvarni znanstveni napredak nastaje dolaskom francuskih stručnjaka na našu obalu krajem 18. i početkom 19. stoljeća, a posebno s radovima C. F. Beautemps-Beaupréa. Tada započinje su-

stavna hidrografska izmjera istočnoga Jadrana od Piranskog zaljeva do Splita u prvoj polovini 1806. godine, i od Boke kotorske do ušća Neretve u drugoj kampanji 1808.–1809. Bez prekida i znanstveno utemeljene hidrografske izmjere izvode se od osnutka Hidrografskog ureda (Hydrographisches Amt) u Puli, pa sve do danas kada ih organizira Hrvatski hidrografski institut u Splitu.

U okviru teme o upravljanju vodnim resursima u različitim prostorima i hidrološkim uvjetima izdvajam rad F. Briški, L. Siposa, N. Zuber, T. Štembal i M. Vuković s Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu pod naslovom *Utjecaj opskrbnih voda na kakvoću voda Visovačkog jezera i Čikole*. Ne mogu i nemam namjeru ulaziti u znanstvenu analizu sadržaja referata, samo bih ukazao na vrlo osebujan zemljovid Hrvatske koji prikazuje iznimnu kartografsku nepismenost petero autora, od kojih su dvoje doktori znanosti.

Kako neki kemičari vide Hrvatsku

U okviru 5. teme o prilagodbi zajednice izvanrednim situacijama (suše, poplave, klizišta itd.) ističem rad J. Petraša, D. Kunštek i D. Gajskog *Primjena terestričke fotogrametrije u istraživanju ekscesivnih erozijskih procesa*. U slivu akumulacije Botonega u Istri registrirane su i prostorno određene površine zahvaćene prekomjernim erozijskim procesima I.a kategorije na strmim flišnim padinama. Vrlo intenzivna proizvodnja erozijskog nanosa na tim površinama znatno sudjeluje u ukupnoj godišnjoj količini nanosa koju voda unosi u akumulaciju. Kako bi se dobili što pouzdaniji pokazatelji o godišnjim nanosima na tim površinama, odabrana su četiri karakteristična položaja na kojima se istraživalo. Izvedena su terestričko-fotogrametrijska snimanja i primijenjen računalni program Siteworks, pomoću kojega se na temelju stereoparova snimljenih s vremenskim pomakom od dvije i pol godine proračunao gubitak flišnog materijala na snimljenim površinama. Valja istaknuti da je fotogrametrijski dio posla obavio Zavod za fotogrametriju Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Iz 6. teme o socijalnim, političkim i kulturološko-povijesnim vidovima voda izdvajam članak neumornog profesora V. Muljevića *Vodograđevne konstrukcije Fausta Vrančića*. Prvi hrvatski izumitelj i polihistor, Šibenčanin Faust Vrančić (1571–1617), autor znamenitoga petojezičnog "Dikcionara" i nekoliko djela iz filozofije, etike i tehnologije, objavio je u Veneciji krajem 16. i početkom 17. stoljeća svoje kapitalno djelo "Machinae Novae", u kojem je na pedesetak slika, popraćenih tekstovima na latinskom, talijanskom, francuskom, španjolskom i njemačkom jeziku opisao mnogo pogonskih strojeva, naprava i uređaja. Među njima posebno se ističu pogonski strojevi na vodu predviđeni za pogon mlinova na potocima, rijekama i moru. Prikazani su i rimski vodeni tokovi, zatim projekt broda za odlaganje otpada u more te složeni uređaj za čišćenje morskoga dna.

Ovaj kratki prikaz završio bih konstatacijom da je, uzevši u obzir velik broj autora i radova te interdisciplinarnost pristupa, najvećim dijelom ostvarena ideja organizatora da se predoče stanje i problemi u upravljanju vodama u najširem smislu, da se raspravlja o dostignućima i saznanjima i da se pokušaju naći bolja rješenja za pojedine probleme.

Preporučam ovaj zbornik svima koji žele iz prve ruke saznati novosti o hrvatskim vodama.

Miljenko Lapaine